Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
ATHANASIOSA RANTOSA,
predstavljeni 13. februarja 2025 [1]

Zadeva C-635/23

WBS GmbH
Kazenski postopek
ob udeležbi
Generalstaatsanwaltschaft Berlin

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu, Nemčija))

„Predhodno odločanje – Direktiva 2014/41/EU – Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Evropski preiskovalni nalog – Člen 2(c)(ii) – Pojma „odreditveni organ“ in „drug pristojni organ, ki deluje kot preiskovalni organ v kazenskem postopku“ – Pristojnost odreditve zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom – Ukrepi hišne preiskave, za katere je potrebna odobritev preiskovalnega sodnika – Člen 6(1) in (2) – Pogoji za izdajo evropskega preiskovalnega naloga“

Uvod

1. Ali lahko upravni organ, ki v skladu z nacionalnim pravom ni pristojen za odreditev preiskovalnega ukrepa v okviru nacionalnega kazenskega postopka, tak ukrep odredi v zvezi s podjetjem s sedežem v drugi državi članici z izdajo evropskega preiskovalnega naloga (v nadaljevanju: EPN) na podlagi Direktive 2014/41/EU o EPN v kazenskih zadevah [2], in če je odgovor pritrdilen, pod katerimi pogoji je mogoče izdati tak EPN? To je v bistvu vprašanje, ki ga Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu, Nemčija) postavlja v okviru tega predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki se nanaša na razlago člena 2(c)(ii) te direktive.

2. Opozoriti je treba, da člen 2(c) Direktive 2014/41, v katerem je opredeljen pojem „odreditveni organ“, za EPN, razlikuje med dvema kategorijama organov, in sicer med pravosodnimi organi, to so „sodnik, sodišče, preiskovaln[i] sodnik ali javn[i] tožil[ec], pristoj[en] v zadevnem primeru“ iz člena 2(c)(i) te direktive (v nadaljevanju: pravosodni organ), ter nepravosodnimi organi, ki pomenijo „kateri koli drug pristojni organ, ki ga določi država izdajateljica in deluje […] kot preiskovalni organ v kazenskem postopku, s pristojnostjo odreditve zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom“ iz člena 2(c)(ii) navedene direktive (v nadaljevanju: nepravosodni organ).

[1] Jezik izvirnika: francoščina.

[2] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah (UL 2014, L 130, str. 1).

3. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je bil vložen v okviru zahteve za izvršitev EPN v Nemčiji, ki ga je izdal Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (urad za preprečevanje in boj proti korupciji, Latvija, v nadaljevanju: KNAB) glede družbe WBS GmbH s sedežem v Nemčiji (v nadaljevanju: zadevni EPN). Ta družba, ki je bila predmet preiskave na podlagi tega EPN, je pri predložitvenem sodišču vložila tožbo, v kateri je v bistvu trdila, da dokazi, zbrani na podlagi tega EPN, niso dopustni, ker ga ni izdal „odreditveni organ“ v smislu Direktive 2014/41. Natančneje, urad KNAB naj ne bi bil odreditveni organ, ker, prvič, naj ne bi deloval kot pravosodni organ v smislu člena 2(c)(i) te direktive in, drugič, naj ne bi izpolnjeval pogojev iz člena 2(c)(ii) te direktive, na podlagi katerih bi ga bilo mogoče opredeliti kot „drug pristojni organ“, saj ni pristojen za „odredit[ev] zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom“, ker je sprejetje preiskovalnih ukrepov v okviru nacionalnega postopka po latvijskem pravu pridržano izključno pravosodnim organom.

4. Čeprav je Sodišče že imelo priložnost, da pojasni obseg pojma „odreditveni organ“ v smislu člena 2(c) Direktive 2014/41 ter razlikovanje med „pravosodnimi organi“ in „drugimi pristojnimi organi“ v smislu te določbe[3], mu je v okviru te zadeve postavljeno novo vprašanje o obsegu druge kategorije teh organov.

Pravni okvir

Pravo Unije

5. V uvodnih izjavah 5, 7 in 11 Direktive 2014/41 je navedeno:

„(5) Po sprejetju okvirnih sklepov 2003/577/PNZ[4] in 2008/978/PNZ[5] je postalo jasno, da je obstoječi okvir za zbiranje dokazov preveč razdrobljen in zapleten. Zato je potreben nov pristop.

[…]

(7) Ta novi pristop temelji na enotnem instrumentu, imenovanem evropski preiskovalni nalog (EPN). EPN naj bi se izdajal za izvršitev enega ali več posebnih preiskovalnih ukrepov v državi, ki izvrši EPN (v nadaljnjem besedilu: država izvršiteljica), da bi se zbrali dokazi. To vključuje tudi pridobivanje dokazov, ki jih izvršitveni organ že ima.

[…]

[3] Glej v tem smislu sodbe z dne 8. decembra 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Ponarejeni nalogi za nakazilo) (C-584/19, v nadaljevanju: Staatsanwaltschaft Wien, EU:C:2020:1002); z dne 16. decembra 2021, Spetsializirana prokuratura (Podatki o prometu in lokaciji) (C-724/19, v nadaljevanju: Spetsializirana prokuratura, EU:C:2021:1020); z dne 2. marca 2023, Staatsanwaltschaft Graz (Urad za davčne kazenske zadeve v Düsseldorfu) (C-16/22, v nadaljevanju: Staatsanwaltschaft Graz, EU:C:2023:148), in z dne 30. aprila 2024, M.N. (EncroChat) (C-670/22, v nadaljevanju: EncroChat, EU:C:2024:372).

[4] Okvirni sklep Sveta z dne 22. julija 2003 o izvrševanju sklepov o zasegu premoženja ali dokazov v Evropski uniji (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 185).

[5] Okvirni sklep Sveta z dne 18. decembra 2008 o evropskem dokaznem nalogu za namene pridobitve predmetov, dokumentov in podatkov za uporabo v kazenskih postopkih (UL L 2008, L 350, str. 72).

(11) EPN bi bilo treba izbrati, če se zdi, da je v danem primeru izvršitev preiskovalnega ukrepa sorazmerna, ustrezna in uporabna. Odreditveni organ bi torej moral ugotoviti ali so želeni dokazi nujni in sorazmerni glede na namen postopka, ali je izbrani preiskovalni ukrep nujen in sorazmeren za zbiranje zadevnih dokazov in ali bi bilo treba pri izdaji EPN v zbiranje teh dokazov vključiti drugo državo članico. Isto presojo bi bilo treba izvesti v postopku potrditve, če je treba EPN potrditi v skladu s to direktivo. […]“

6. Člen 1 te direktive, naslovljen „Evropski preiskovalni nalog in obveznost njegove izvršitve“, določa:

„1. [EPN] je sodna odločba, ki jo izda ali potrdi pravosodni organ države članice (v nadaljnjem besedilu: država izdajateljica) zaradi izvedbe enega ali več posebnih preiskovalnih ukrepov v drugi državi članici (v nadaljnjem besedilu: država izvršiteljica) z namenom pridobitve dokazov v skladu [z direktivo 2014/41].

EPN se lahko izda tudi za pridobitev dokazov, ki jih pristojni organi države izvršiteljice že imajo.

2. Države članice izvršijo EPN na podlagi načela vzajemnega priznavanja in v skladu s to direktivo.

[…]“

7. Člen 2 navedene direktive, naslovljen „Opredelitev pojmov“, v točki (c) določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(c) ‚odreditveni organ‘ pomeni:

(i) sodnika, sodišče, preiskovalnega sodnika ali javnega tožilca, pristojnega v zadevnem primeru, ali

(ii) kateri koli drug pristojni organ, ki ga določi država izdajateljica in deluje v posameznem primeru kot preiskovalni organ v kazenskem postopku, s pristojnostjo odreditve zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom. Poleg tega EPN, preden se ga pošlje izvršitvenemu organu in po preučitvi njegove skladnosti s pogoji za izdajo EPN iz te direktive, zlasti pogoji iz člena 6(1), potrdi sodnik, sodišče, preiskovalni sodnik ali javni tožilec države izdajateljice. Kadar je EPN potrdil pravosodni organ, se lahko ta organ šteje tudi za odreditveni organ za namene predložitve EPN.“

8. Člen 6 iste direktive, naslovljen „Pogoji za izdajo in posredovanje EPN“, določa:

„1. Odreditveni organ lahko izda EPN le, kadar sta izpolnjena naslednja pogoja:

(a) izdaja EPN je nujna in sorazmerna za namene postopkov iz člena 4 ob upoštevanju pravic osumljenca ali obdolženca in

(b) preiskovalni ukrep(i), predviden(i) v EPN, bi lahko bil(i) pod istimi pogoji odrejen(i) tudi v podobnem notranjem primeru.

2. Odreditveni organ za vsak posamezen primer preveri, ali so pogoji iz odstavka 1 izpolnjeni.

3. Kadar izvršitveni organ upravičeno domneva, da pogoji iz odstavka 1 niso izpolnjeni, se lahko z odreditvenim organom posvetuje o pomembnosti izvršitve EPN. Po takem posvetovanju se lahko odreditveni organ odloči za umik EPN.“

9. Člen 9 Direktive 2014/41, naslovljen „Priznavanje in izvrševanje“, v odstavkih od 1 do 3 določa:

„1. Izvršitveni organ brez kakršne koli nadaljnje formalnosti prizna EPN, posredovan v skladu s to direktivo, in poskrbi za njegovo izvršitev na enak način in pod enakimi pogoji, kot če bi zadevni preiskovalni ukrep odredil organ države izvršiteljice, razen če se ta organ ne odloči, da se bo skliceval na enega od razlogov za nepriznanje ali neizvršitev ali na enega od razlogov za odložitev iz te direktive.

2. Izvršitveni organ izpolni formalnosti in postopke, ki jih izrecno navede odreditveni organ, razen če ni v tej direktivi določeno drugače in pod pogojem, da takšne formalnosti in postopki niso v nasprotju s temeljnimi pravnimi načeli države izvršiteljice.

3. Ko izvršitveni organ prejme EPN, ki ga ni izdal odreditveni organ, kakor je določeno v točki (c) člena 2, izvršitveni organ vrne EPN državi izdajateljici.“

Latvijsko pravo

10. Latvijski pravni okvir za sprejetje EPN urejajo členi od 887^1 do 887^3 Kriminālprocesa likums (zakonik o kazenskem postopku) z dne 11. maja 2005[6]. Člen 887^1(1) tega zakonika določa, da kadar je treba v okviru kazenskega postopka pred začetkom pregona opraviti procesni akt na ozemlju druge države članice Evropske unije, oseba, odgovorna za postopek, pri pripravi EPN oceni njegovo sorazmernost in nujnost glede na preiskovano kaznivo dejanje, nato pa še državni tožilec, ki je odgovoren za vodenje preiskave, preveri skladnost procesnega akta, ki se zahteva od države članice EU, z zakonskimi zahtevami ter oceni njegovo nujnost in sorazmernost v zvezi s preiskovanim kaznivim dejanjem. Pred izdajo EPN oseba, ki je odgovorna za postopek, sprejme vse ukrepe, ki bi bili potrebni, če bi bil procesni akt izvršen v Latviji.

11. Hišne preiskave urejajo členi od 179 do 185 navedenega zakonika. Člen 179(1) tega zakonika opredeljuje hišno preiskavo kot preiskovalni ukrep, katerega predmet je prisilna preiskava prostorov, zemljišča, vozila ali posameznika z namenom, da se najde in zaseže iskana stvar, če obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se ta nahaja na mestu preiskave.

12. Člen 180(1) istega zakonika določa, da se hišna preiskava izvede na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika ali sodišča. Preiskovalni sodnik odredbo utemelji na predlogu, ki ga je predložila oseba, odgovorna za postopek, in na priloženih dokumentih.

Spor o glavni stvari, vprašanje za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

13. Urad KNAB je 5. aprila 2019 začel kazenski postopek zoper uradne osebe sklada iz Rige (Latvija) zaradi suma velike goljufije, neupravičene uporabe tujega premoženja v velikem obsegu in ponarejanja dokumentov ter uporabe ponarejenih dokumentov. Urad KNAB je v okviru svoje preiskave menil, da je treba izvesti hišno preiskavo poslovnih prostorov podjetij FF GmbH in

[6] *Latvijas Vēstnesis*, 2005, št. 74.

WBS GmbH v Berlinu (Nemčija), zato je pri preiskovalni sodnici na Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (sodišče mesta Riga, okrožje Vidzeme, Latvija) predlagal odobritev teh preiskovalnih ukrepov v skladu s členoma 179 in 180 latvijskega zakonika o kazenskem postopku.

14. Ta sodnica je s sklepoma z dne 24. aprila 2019 ugodila predlogu urada KNAB z obrazložitvijo, prvič, da je razumno domnevati, da so v teh prostorih dokumenti, nosilci podatkov in predmeti, upoštevni za postopek, in drugič, da so hišne preiskave, katerih namen je, da se te dokumente, nosilce in predmete najde in zaseže, nujne in sorazmerne.

15. Urad KNAB je 25. aprila 2019 kot „pristojni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41 izdal zadevni EPN, s katerim je Zvezno republiko Nemčijo zaprosil za zaslišanje dveh prič in izvršitev zgoraj navedenih nalogov za hišno preiskavo. Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra (generalno državno tožilstvo Republike Latvije, v nadaljevanju: generalno državno tožilstvo Republike Latvije) je ta EPN potrdilo in ga poslalo Staatsanwaltschaft Berlin (državno tožilstvo v Berlinu, Nemčija, v nadaljevanju: državno tožilstvo v Berlinu).

16. Na podlagi zahteve državnega tožilstva v Berlinu je Amtsgericht Berlin-Tiergarten (okrajno sodišče v Tiergartnu v Berlinu, Nemčija) odredilo hišno preiskavo poslovnih prostorov podjetij FF in WBS. V okviru teh hišnih preiskav, opravljenih 13. maja 2019, so bili zaseženi številni dokazi.

17. V okviru postopka v glavni stvari je podjetje WBS pri Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu), ki je predložitveno sodišče, vložilo pritožbo, v kateri je med drugim predlagalo, naj to sodišče ugotovi, da posredovanje dokazov, zbranih na podlagi zadevnega EPN v Nemčiji, Republiki Latviji ni dopustna.

18. Podjetje WBS se je v utemeljitev svoje pritožbe med drugim sklicevalo na sodbo Spetsializirana prokuratura, v kateri naj bi Sodišče razsodilo, da lahko EPN, ki se nanaša na preiskovalni ukrep, ki ga lahko v skladu s pravom države izdajateljice sprejme izključno sodišče, izda le sodišče. V obravnavani zadevi pa naj bi zadevni EPN izdal urad KNAB, ki ni sodišče, pri čemer naj bi bila v skladu z latvijskim pravom za sprejetje preiskovalnih ukrepov, ki vodijo do zasega dokazov v okviru nacionalnega postopka, pristojna izključno sodišča. V tem okviru naj bi se potrditev EPN s strani generalnega državnega tožilstva Republike Latvije nanašala na EPN, ki ga je sprejel organ, ki za to ni pristojen.

19. Državno tožilstvo v Berlinu je generalno državno tožilstvo Republike Latvije vprašalo, ali bi zadevni EPN lahko ponovno izdalo sodišče. Generalno tožilstvo Republike Latvije je to možnost zanikalo, ker za to v latvijskem pravu ni nobene pravne podlage. V teh okoliščinah je predložitveno sodišče odredilo odložitev posredovanja zbranih dokazov.

20. Pred odločitvijo o dopustnosti ukrepa pravosodnega sodelovanja želi to sodišče ugotoviti, ali je treba, kot trdi družba WBS, v postopku v glavni stvari uporabiti načela, ki izhajajo iz sodbe Spetsializirana prokuratura, na podlagi česar bi lahko odločilo, da posredovanje dokazov na podlagi zadevnega EPN ni dopustno[7], ali pa, kot trdi urad KNAB, predhodna potrditev preiskovalnih ukrepov s strani sodišča države izdajateljice v skladu z obveznostmi presoje in utemeljitve iz Direktive 2014/41 zadostuje za posredovanje teh dokazov.

[7] Državno tožilstvo v Berlinu bi moralo nato EPN v skladu s členom 9(3) Direktive 2014/41 vrniti Republiki Latviji.

21. V teh okoliščinah je Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali lahko [EPN], ki zadeva ukrep, za katerega so v skladu z zakonodajo države izdajateljice izključno pristojna sodišča, v sodelovanju z nesodnim potrditvenim organom izda drug pristojni organ v smislu člena 2(c)(ii) Direktive [2014/41], če je sodišče države izdajateljice pred tem odobrilo preiskovalni ukrep in pri tem izpolnilo obveznosti glede preverjanja in utemeljitve, določene v Direktivi 2014/41/EU?“

22. Pisna stališča so Sodišču predložile družba WBS, nemška, estonska, latvijska, poljska in portugalska vlada ter Evropska komisija. Z izjemo estonske in portugalske vlade so te stranke in švedska vlada svoja stališča tudi predstavile na obravnavi 13. novembra 2024.

Analiza

23. Predložitveno sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(c)(ii) Direktive 2014/41 razlagati tako, da je nepravosodni organ, ki v skladu s svojim nacionalnim pravom sprejme posebne preiskovalne ukrepe, ki jih pred izvršitvijo v drugi državi članici potrdi pravosodni organ, mogoče opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu te določbe, čeprav so za sprejetje takih preiskovalnih ukrepov v okviru povsem notranjega postopka pristojni izključno pravosodni organi.

24. Menim, da je treba na to vprašanje odgovoriti pritrdilno iz razlogov, ki jih bom predstavil v nadaljevanju.

Uvodne ugotovitve

25. Najprej je treba opozoriti, da je Direktiva 2014/41 nadomestila prejšnji razdrobljen in zapleten okvir za pridobivanje dokazov v čezmejnih primerih tako, da je uvedla poenostavljen in učinkovitejši sistem, ki temelji na enotnem instrumentu, in sicer EPN. Namen sistema je olajšati in pospešiti pravosodno sodelovanje ter tako prispevati k uresničitvi cilja Unije, da ta postane območje svobode, varnosti in pravice, pri čemer se opira na visoko stopnjo zaupanja, ki mora obstajati med državami članicami.[8] EPN je instrument, ki spada pod pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah iz člena 82(1) PDEU, ki temelji na načelu vzajemnega priznavanja sodb in sodnih odločb. To načelo, ki je „temelj“ pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, temelji na medsebojnem zaupanju in izpodbojni pravni domnevi, da druge države članice spoštujejo pravo Unije in zlasti temeljne pravice.[9]

26. V tem okviru je „evropski preiskovalni nalog“ v členu 1(1) Direktive 2014/41 opredeljen kot „sodna odločba“, ki jo izda ali potrdi pravosodni organ države izdajateljice zaradi izvedbe enega ali več posebnih preiskovalnih ukrepov v državi izvršiteljici, da bi se pridobili dokazi, vključno z dokazi, ki jih pristojni organi te države članice že imajo.[10]

[8] Glej zlasti uvodne izjave od 5 do 8, 21 in 38 Direktive 2014/41 ter sodbe Staatsanwaltschaft Wien (točka 39), Spetsializirana prokuratura (točka 36), Staatsanwaltschaft Graz (točka 42) in EncroChat (točka 86).

[9] Glej zlasti uvodne izjave 2, 6 in 19 Direktive 2014/41 ter sodbi Staatsanwaltschaft Wien (točka 40) z dne 11. novembra 2021, Gavanozov II (C-852/19, v nadaljevanju: sodba Gavanozov II, EU:C:2021:902, točka 54), in EncroChat (točka 99).

[10] Glej sodbe Staatsanwaltschaft Wien (točka 41) z dne 2. septembra 2021; Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, točka 39), in EncroChat (točka 71).

27. Države članice v skladu s členom 1(2) Direktive 2014/41 EPN izvršijo na podlagi načela vzajemnega priznavanja in v skladu z določbami te direktive. Izvršitveni organ v skladu s členom 9(1) navedene direktive brez kakršne koli nadaljnje formalnosti prizna EPN in poskrbi za njegovo izvršitev na enak način in pod enakimi pogoji, kot če bi zadevni preiskovalni ukrep odredil organ države izvršiteljice. Ta organ lahko v skladu z isto določbo odloči, da EPN ne bo izvršil, pri čemer se bo skliceval na enega od razlogov za nepriznanje ali neizvršitev ali na enega od razlogov za odložitev iz iste direktive. Poleg tega člen 9(3) Direktive 2014/41 določa, da ko izvršitveni organ prejme evropski preiskovalni nalog, ki ga ni izdal odreditveni organ v smislu člena 2(c) te direktive, izvršitveni organ evropski preiskovalni nalog vrne državi izdajateljici. [11]

28. V zvezi s tem je v členu 2(c) Direktive 2014/41 za namene te direktive opredeljen pojem „odreditveni organ“. Tako ta določba določa, da je lahko tak organ – v skladu z njegovo točko (i) – „sodnik, sodišče, preiskovaln[i] sodnik ali javn[i] tožil[ec], pristoj[en] v zadevnem primeru“ [12], ali – v skladu z njegovo točko (ii), prvi stavek, katere razlaga je predmet tega predloga za sprejetje predhodne odločbe – „kateri koli drug pristojni organ, ki ga določi država izdajateljica in deluje v posameznem primeru kot preiskovalni organ v kazenskem postopku, s pristojnostjo odreditve zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom“ [13].

29. Poleg tega je iz člena 2(c)(ii), drugi stavek, navedene direktive razvidno, da mora EPN, če ga izda nepravosodni organ, preden se ga pošlje izvršitvenemu organu, potrditi pravosodni organ v smislu člena 2(c)(i) te direktive, ki mora preučiti skladnost tega naloga s pogoji za izdajo, določenimi v Direktivi 2014/41, zlasti s pogoji iz člena 6(1) te direktive. [14] Nazadnje ta določba v tretjem stavku določa, da se „lahko“ pravosodni organ, ki je potrdil tak EPN, šteje „tudi“ za odreditveni organ za namene predložitve EPN.

30. Iz navedenega izhaja, da nepravosodni organ, kot je upravni organ, lahko načeloma spada pod pojem „odreditveni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41 pod pogoji, navedenimi v prejšnji točki teh sklepnih predlogov, in sicer, prvič, če je pristojen nastopati kot preiskovalni organ v kazenskih postopkih [15] in, drugič, če pravosodni organ potrdi EPN, ki ga je izdal, preden se ga pošlje državi izvršiteljici [16].

[11] Glej sodbo z dne 2. septembra 2021, Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, točka 40).

[12] Ti štirje organi, ki so taksativno našteti, so opredeljeni kot „pravosodni organi“ v smislu Direktive 2014/41, ker lahko sodelujejo pri izvajanju sodne oblasti (glej sodbo Staatsanwaltschaft Graz (točke od 30 do 32 in 37)).

[13] Iz sklicevanja na „kateri koli drug pristojni organ“ v členu 2(c)(ii) Direktive 2014/41 je razvidno, da je treba vsak organ, ki ni pravosodni organ iz člena 2(c)(i) te direktive, obravnavati glede na člen 2(c)(ii) navedene direktive. Zato je treba ta izraz razumeti tako, da se nanaša na vsak organ, ki je del izvršilne oblasti (glej člen 4(b) te direktive in sodbo Staatsanwaltschaft Graz (točki 34 in 35)).

[14] Glej v tem smislu sodbo Staatsanwaltschaft Graz (točki 27 in 28).

[15] Glej sodbi Spetsializirana prokuratura (točka 29) in Staatsanwaltschaft Graz (točki 33 in 34 ter navedena sodna praksa).

[16] Glej na primer sodbo Staatsanwaltschaft Wien (točka 46). Na podlagi poročila Evropske pravosodne mreže (EJN) z dne 20. septembra 2021, ki je na voljo na spletnem mestu EJN (na povezavi: https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_RegistryDoc/EN/3115/0/0), je več držav članic, poleg Republike Latvije, za „odreditvene organe“ imenovalo upravne organe, med drugim Kraljevina Belgija, Zvezna republika Nemčija, Helenska republika, Madžarska, Republika Avstrija in Republika Poljska.

31. V obravnavani zadevi ni sporno, da je urad KNAB, ki ni pravosodni organ, v skladu z latvijskim pravom deloval kot preiskovalni organ v okviru kazenskega postopka.[17] Prav tako je zadevni EPN, preden je bil poslan državi izvršiteljici, potrdilo generalno državno tožilstvo Republike Latvije, pri katerem ni nobenega dvoma, da gre za „pravosodni organ“ v smislu člena 2(c)(i) te direktive.[18]

32. Nasprotno pa se dvomi, ki jih je izrazilo predložitveno sodišče, v bistvu nanašajo na to, ali urad KNAB izpolnjuje pogoj iz člena 2(c)(ii) te direktive, ki je naveden v točki 28 teh sklepnih predlogov, in sicer ali je organ, *„pristojen za odreditev zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom“*, če morajo biti v skladu z latvijskim pravom[19] in v okviru nacionalnega kazenskega postopka preiskovalni ukrepi iz postopka v glavni stvari, in sicer hišne preiskave, čeprav temeljijo na predlogu pristojnega preiskovalnega organa, kot je urad KNAB, izvedene na podlagi naloga preiskovalnega sodnika ali sodišča in so zato v izključni pristojnosti sodnih organov.

33. To vprašanje se po mnenju predložitvenega sodišča postavlja še toliko bolj, ker je Sodišče v sodbi Spetsializirana prokuratura razsodilo, da je treba člen 2(c)(i) Direktive 2014/41 razlagati tako, da nasprotuje temu, da je za izdajo EPN za pridobitev podatkov o prometu in podatkov o lokaciji, povezanih s telekomunikacijami, pristojen državni tožilec, kadar je v nacionalnem primeru za sprejetje preiskovalnega ukrepa za dostop do takih podatkov pristojno sodišče.

34. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba za razlago določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki jih uresničuje ureditev, katere del je, in zlasti zgodovino nastanka te ureditve.[20]

Jezikovna razlaga

35. Prvič, kar zadeva *besedilo* člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41, navedeno v točki 28 teh sklepnih predlogov, je treba ugotoviti, da ta določba ne določa, da mora biti upravni organ, da bi spadal pod pojem „odreditveni organ“, nujno organ, ki je pristojen za sprejetje istih ukrepov v okviru notranjega postopka.

36. Navedena določba namreč ne zahteva, da mora EPN nujno izdati organ, ki bi bil dejansko pristojen za odreditev zbiranja dokazov „v podobnih notranjih primerih“, kot v bistvu trdita družba WBS in Komisija, temveč zgolj določa, da mora biti ta organ pristojen za odreditev zbiranja teh dokazov „v skladu z nacionalnim pravom“. Teh dveh izrazov namreč ni mogoče šteti za sopomenki, saj se besedna zveza „s pristojnostjo odreditve zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom“ nikakor ne sklicuje na morebitno izenačenost s podobnim notranjim postopkom. Poleg tega ta ista določba ne preprečuje, da EPN izda organ, ki je v skladu s pravom države izdajateljice pristojen za delovanje kot preiskovalni organ, vendar ni organ, ki bi odredil isti ukrep v okviru notranjega položaja.

[17] V skladu s členom 386(6) zakonika o kazenskem postopku je urad KNAB preiskovalni organ, ki lahko v skladu s členom 27 tega zakonika deluje kot „odgovorni organ za vodenje“ kazenskega postopka.

[18] Glej člen 1(1) Prokuratūras likums (zakon o državnem tožilstvu) z dne 19. maja 1994 (*Latvijas Vēstnesis*, 2004, št. 65). „Državni tožilec“ je vključen med „pravosodne organe“ iz člena 2(c)(i) Direktive 2014/41, ki so pristojni za potrditev EPN (glej sodbo Staatsanwaltschaft Wien (točka 53)).

[19] Glej člen 180(1) zakonika o kazenskem postopku.

[20] Glej v tem smislu zlasti sodbe z dne 17. aprila 2018, Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, točka 44); Staatsanwaltschaft Wien (točka 49); z dne 28. oktobra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Izročitev in ne bis in idem) (C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, točka 67), in Staatsanwaltschaft Graz (točka 25).

37. V zvezi s tem, kot je bilo opozorjeno v točki 25 teh sklepnih predlogov, sistem, vzpostavljen z Direktivo 2014/41, temelji na medsebojnem zaupanju in izpodbojni pravni domnevi, da druge države članice spoštujejo pravo Unije. Zato člen 2(c)(ii) te direktive daje sami državi izdajateljici možnost, da „določi“ pristojne nepravosodne organe, in se v ta namen izrecno sklicuje na nacionalno pravo, pri čemer določa različne vsebinske pogoje, ki jih mora to pravo določiti. Zato je izključno država izdajateljica pristojna za določitev nepravosodnih organov, ki bi bili pristojni za izdajo EPN, če so izpolnjena merila iz člena 2(c)(ii) navedene direktive. Nasprotne razlage ni mogoče sprejeti, saj bi bil sicer tej določbi in zlasti načelu vzajemnega priznavanja odvzet polni učinek. [21]

38. Zato je treba izključno glede na merila iz člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41, na katera je bilo opozorjeno v točki 30 teh sklepnih predlogov, presoditi, ali je mogoče upravni organ, kot je urad KNAB, opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu te direktive. Zdi pa se, da se je v obravnavani zadevi zgodilo prav to.

39. Urad KNAB ima namreč, prvič, nesporno pristojnost, na podlagi katere lahko deluje kot „preiskovalni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41, saj v skladu z nacionalnim pravom deluje kot „odgovorni organ za vodenje“ predkazenskega postopka na področju boja proti korupciji, pa naj bo to v okviru kazenskega postopka v nacionalnem ali čezmejnem primeru. V zvezi s tem je iz pisnih in ustnih stališč latvijske vlade razvidno, da urad KNAB v skladu s členom 27 zakonika o kazenskem postopku kot „odgovorni organ za vodenje“ „(1) organizira potek kazenskega postopka in upravljanje s tem povezanih dokumentov; (2) sprejema odločitve o usmeritvi kazenskega postopka; (3) sam ali prek drugih javnih uslužbencev izvršuje javno oblast v upoštevni fazi kazenskega postopka; (4) zahteva, da vsakdo izpolnjuje svoje obveznosti v zvezi s kazenskim postopkom in postopkovnimi pravili; (5) zagotavlja, da lahko osebe, vključene v kazenski postopek, uveljavljajo pravice, določene z zakonom“.

40. Te ugotovitve ni mogoče izpodbijati z okoliščino, da urad KNAB v skladu z latvijskim pravom v okviru preiskovalnih ukrepov, ki lahko povzročijo poseg v življenje posameznika, kot so hišne preiskave, ne more sprejeti takih ukrepov, temveč jih lahko le predlaga preiskovalnemu sodniku, ki je edini pristojen za njihovo sprejetje. Kot je namreč navedla latvijska vlada, odločitev preiskovalnega sodnika temelji na „odobritvi“ hišne preiskave, ki jo predlaga urad KNAB, in ne na neodvisni odločitvi, ki bi jo preiskovalni sodnik sprejel na podlagi presoje dejanskih elementov zadevne preiskave. Natančneje, iz stališč latvijske vlade izhaja, da preiskovalni sodnik v latvijskem sistemu kazenskega postopka nadzoruje predvsem spoštovanje človekovih pravic v kazenskih postopkih in ne primernosti različnih preiskovalnih ukrepov. Zato po mnenju te vlade dejstvo, da je preiskovalni sodnik organ, ki odredi preiskavo, ne pomeni, da mu je z nacionalnim zakonom dodeljena odgovornost za vodenje preiskave v okviru kazenskih postopkov namesto „odgovornega organa za vodenje“. Urad KNAB naj bi tako ostal „odgovorni organ za vodenje“, ki je zadolžen za predlaganje preiskovalnih ukrepov in presojo njihove nujnosti za dosego cilja preiskave.

41. Drugič, prav tako ni sporno, da je izpolnjen tudi pogoj iz člena 2(c)(ii), drugi stavek, Direktive 2014/41, v skladu s katerim mora EPN potrditi pravosodni organ. Kot izhaja iz običajnega pomena izraza „potrditev“, ta postopek od pravosodnega organa zahteva, da potrdi zakonitost EPN. V skladu z latvijskim pravom je namreč zadevni EPN potrdilo generalno državno tožilstvo Republike Latvije, ki je po tem, ko je preverilo, da so bili iskani dokazi in izbrani

[21] Sodišče je na primer že razsodilo, da davčna uprava države članice, ki – čeprav spada pod izvršilno oblast te države – v skladu z nacionalnim pravom namesto državnega tožilstva vodi davčne kazenske preiskave, lahko spada pod pojem „odreditveni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) te direktive (glej sodbo Staatsanwaltschaft Graz (točka 46)).

preiskovalni ukrepi nujni in sorazmerni za namene preiskave, ta nalog poslalo državnemu tožilstvu v Berlinu, da bi ga izvršilo v Nemčiji. Ta potrditev je podlaga za ta EPN in mu omogoča opredelitev kot „sodno odločbo“, ki se zahteva s členom 1(1) te direktive. Tako se mi zdi, da ni pomembno dejstvo, da bi v podobnem notranjem primeru te preiskovalne ukrepe moral sprejeti pravosodni organ, saj potrditev zadevnega EPN s strani generalnega državnega tožilstva omogoča, da se državno tožilstvo šteje za avtorja tega naloga.[22] Prav zato člen 2(c)(ii), tretji stavek, navedene direktive določa, da kadar preiskovalni nalog potrdi pravosodni organ, se „lahko“ ta organ šteje tudi za odreditveni organ za namene predložitve EPN, pri čemer je zakonodajalec Unije to možnost prepustil diskreciji držav članic.

42. Iz navedenega izhaja, da člen 2(c)(ii) Direktive 2014/41 glede na njegovo besedilo ne nasprotuje temu, da bi bilo mogoče nepravosodni organ, ki v skladu s svojim nacionalnim pravom sprejme posebne preiskovalne ukrepe, ki jih pred izvršitvijo v drugi državi članici potrdi pravosodni organ, opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu te določbe, čeprav bi bili za sprejetje takih preiskovalnih ukrepov v okviru povsem notranjega postopka pristojni izključno pravosodni organi.

Kontekstualna razlaga

43. Drugič, te razlage nikakor ne omaje *sobesedilo*, v katero je umeščen člen 2(c)(ii) Direktive 2014/41. V zvezi s tem je treba opozoriti, da drugi stavek te določbe izrecno določa, da mora pravosodni organ v okviru potrjevanja EPN preučiti skladnost tega naloga s pogoji za izdajo iz te direktive, zlasti pogoji iz njenega člena 6(1). Zdi pa se, da nobeden od teh pogojev za izdajo ne nasprotuje temu, da bi bilo mogoče nepravosodni organ, kot je urad KNAB, ki sprejme preiskovalne ukrepe, ki jih potrdi pravosodni organ, opredeliti kot „odreditveni organ“, če bi bili za sprejetje takih ukrepov v okviru notranjega postopka pristojni pravosodni organi.

44. Namreč, na prvem mestu, v skladu s členom 6(1) Direktive 2014/41 v povezavi s členom 2(c) in uvodno izjavo 11 te direktive morata biti za potrditev EPN in njegovo izdajo izpolnjena dva kumulativna pogoja, in sicer, na eni strani, da je v skladu s tem členom 6(1)(a) izdaja EPN nujna in sorazmerna za namene postopkov, zlasti kazenskih, iz člena 4 navedene direktive ob upoštevanju pravic osumljenca ali obdolženca[23], ter na drugi strani, da bi bili lahko v skladu s tem členom 6(1)(b) preiskovalni ukrepi, predvideni v EPN, pod istimi pogoji odrejeni tudi v podobnem notranjem primeru[24]. V skladu s členom 6(2) iste direktive odreditveni organ za vsak posamezen primer preveri, ali sta ta dva pogoja izpolnjena.

45. Čeprav v teh določbah ni pojasnjeno, kako in v kateri fazi kazenskega postopka morajo biti izpolnjeni pogoji iz člena 6(1) Direktive 2014/41, saj ta pravila nujno spadajo v procesno avtonomijo države izdajateljice, je iz člena 2(c)(ii), člena 6(1) in (2) ter uvodne izjave 11 te direktive razvidno, da mora izpolnjevanje teh pogojev preveriti tako nepravosodni organ v fazi priprave EPN in zlasti predlaganja posebnih preiskovalnih ukrepov kot tudi pravosodni organ v fazi potrditve EPN. To ugotovitev potrjuje tudi dejstvo, da mora EPN „potrditi“ pravosodni organ, pri čemer izraz „potrditev“ nujno pomeni potrditev prvega preverjanja, ki ga je opravil nepravosodni organ. Ta ugotovitev pa govori v prid razlagi, v skladu s katero navedena direktiva, kadar obstaja

[22] Glej po analogiji sodbi z dne 10. novembra 2016, Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, točka 30), ki se je nanašala na postopek, v katerem državno tožilstvo potrdi nacionalni nalog za prijetje, ki ga je izdala policija, in z dne 9. oktobra 2019, NJ (Državno tožilstvo na Dunaju) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, točka 46), v zvezi s postopkom odobritve naloga za prijetje na podlagi naloga za prijetje, ki ga je izdalo državno tožilstvo Republike Avstrije.

[23] Glej sodbi Spetsializirana prokuratura (točka 32) in EncroChat (točka 88).

[24] Glej sodbi Staatsanwaltschaft Wien (točka 57) in EncroChat (točka 87).

taka potrditev, ne zahteva, da je odreditveni organ pristojen tudi za odreditev zadevnih ukrepov v okviru nacionalnega postopka. EPN je namreč treba razumeti tako, da se nanaša na akt v obliki, kot jo ima, ko se izvaja, torej po tem, ko ga pravosodni organ potrdi, saj pred to fazo nima pravnih učinkov in ga ni mogoče poslati. [25]

46. V obravnavani zadevi ni razloga za domnevo, da ti pogoji iz člena 6 Direktive 2014/41 v postopku v glavni stvari ne bi bili izpolnjeni.

47. V zvezi s prvim pogojem iz člena 6(1)(a) te direktive, ki se, prvič, nanaša na nujnost in sorazmernost za namene postopkov, je treba namreč ugotoviti, kot je razvidno iz stališč latvijske vlade, da je urad KNAB pred izdajo zadevnega EPN od latvijskega sodišča pridobil potrebna sodna dovoljenja za preiskovalne ukrepe, na katere se nanaša preiskovalni nalog. Drugič, v zvezi z upoštevanjem pravic osumljenca ali obdolženca noben element iz spisa, predloženega Sodišču, ne omogoča ugotovitve, da s sodnim nadzorom zadevnega EPN ni bilo mogoče zagotoviti spoštovanja temeljnih pravic. Nasprotno, zdi se, da je bil EPN v enakovrednem nacionalnem postopku predmet dvojnega sodnega nadzora, najprej s strani preiskovalne sodnice in nato s strani generalnega državnega tožilstva Republike Latvije ter da je ta nadzor temeljil na vseh elementih, ki jih je predložil nepravosodni organ.

48. V zvezi z drugim pogojem iz člena 6(1)(b) Direktive 2014/41 je tudi iz elementov spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da bi bilo mogoče enake preiskovalne ukrepe, ki so bili predvideni v zadevnem EPN, odrediti v podobnem notranjem primeru, saj bi lahko urad KNAB te iste ukrepe predlagal v sprejetje preiskovalni sodnici. Poleg tega je Sodišče že razsodilo, da člen 6(1)(b) te direktive z uporabo izrazov „pod istimi pogoji“ in „v podobnem notranjem primeru“ določa, da je določitev natančnih pogojev, potrebnih za izdajo EPN, odvisna izključno od prava države izdajateljice. [26] Namen te določbe je preprečiti izogibanje pravilom in jamstvom, ki jih določa pravo države izdajateljice. [27] Vendar dejstvo, da EPN sprejme nepravosodni organ, če ga nato potrdi pravosodni organ, ne more pomeniti tveganja za takšno izogibanje.

49. Drugič, poleg pogojev iz člena 6(1) Direktive 2014/41 mora odreditveni organ pri nekaterih posebnih preiskovalnih ukrepih predložiti dodatna pojasnila. Tako člen 26(5) te direktive glede informacij o bančnih in drugih finančnih računih določa, da odreditveni organ navede razloge, zaradi katerih meni, da so zahtevane informacije verjetno bistvenega pomena za zadevni kazenski postopek. Poleg tega člen 27(4) in člen 28(3) navedene direktive tudi glede informacij o bančnih in drugih finančnih poslih ter glede preiskovalnih ukrepov, pri katerih se dokazi zbirajo v realnem času, nepretrgano in v določnem obdobju, določata, da ta organ navede razloge, zakaj so zahtevane informacije po njegovem mnenju pomembne za zadevni kazenski postopek. [28] Ta dodatna pojasnila pa lahko predloži nepravosodni organ, ne glede na to, da so, odvisno od primera, v okviru notranjega postopka nalogi, s katerimi se odreja predložitev teh informacij, v pristojnosti pravosodnega organa.

50. Tretjič, člen 14(1) Direktive 2014/41 v povezavi z njeno uvodno izjavo 22 določa splošno obveznost za države članice, da zagotovijo, da se pravna sredstva, ki so vsaj enakovredna tistim, ki so na voljo v podobnih notranjih primerih, uporabijo za preiskovalne ukrepe, predvidene v EPN. Poleg tega mora odreditveni organ v skladu s členom 14(3) te direktive poskrbeti, da so osebam, na katere se nanaša ta nalog, na voljo zadostne informacije glede pravnih sredstev in rokov za

[25] Glej po analogiji sodbo z dne 9. oktobra 2019, NJ (Državno tožilstvo na Dunaju) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, točki 42 in 43).

[26] Glej sodbo EncroChat (točke od 90 do 93).

[27] Glej sodbo EncroChat (točka 97).

[28] Glej sodbo Spetsializirana prokuratura (točka 33).

pritožbe zoper ta nalog, določenih v nacionalnem pravu, da se zagotovi učinkovito uveljavljanje njihove pravice do pravnih sredstev.[29] Nazadnje, država izdajateljica mora v skladu s členom 14(7) navedene direktive upoštevati uspešno izpodbijanje priznanja ali izvršitve EPN v skladu s svojim nacionalnim pravom. Zato morajo države članice brez poseganja v nacionalne postopkovne predpise zagotoviti, da se v kazenskih postopkih v državi izdajateljici pri presoji dokazov, pridobljenih z EPN, spoštujeta pravica do obrambe in poštenost postopka.[30] Menim pa, da lahko te obveznosti obveščanja in spoštovanje pravice do obrambe izvaja tudi nepravosodni organ pod nadzorom pravosodnega organa, ne glede na to, ali lahko prvi v podobnem notranjem primeru odredi enakovredne preiskovalne ukrepe.

Teleološka razlaga

51. Tretjič, v zvezi s *ciljem, ki se uresničuje* z Direktivo 2014/41, menim, da razlaga, predlagana v točki 42 teh sklepnih predlogov, poleg tega zagotavlja njegovo polno izpolnitev, kot je bilo opozorjeno v točki 25 teh sklepnih predlogov, in sicer uvesti poenostavljen in učinkovitejši sistema, ki temelji na EPN, da bi se poenostavilo in pospešilo pravosodno sodelovanje ter tako prispevalo k uresničitvi cilja, da Unija postane območje svobode, varnosti in pravice na podlagi načel zaupanja in vzajemnega priznavanja.[31]

52. V zvezi s tem cilj poenostavljenega in učinkovitega sodelovanja med državami članicami predpostavlja, da je mogoče preprosto in nedvoumno opredeliti organ, ki je izdal EPN, zato da se ugotovi, ali mora biti ta nalog predmet potrditve s strani pravosodnega organa na podlagi člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41. Razlaga, ki temelji zgolj na ugotovitvi, da je država izdajateljica nepravosodni organ „določila“ kot pristojni organ za delovanje kot preiskovalni organ v smislu člena 2(c)(ii) te direktive, pa omogoča, da se nedvoumno ugotovi, ali organ spada na področje uporabe točke (ii) te določbe, zgolj na podlagi izbire države izdajateljice in ne na podlagi narave zadevnih dokazov. Nasprotna razlaga bi namreč na eni strani povzročila „razdrobljenost“ sistema, saj bi lahko bili v okviru ene in iste preiskave pristojni različni „odreditveni organi“, odvisno od različnih preiskovalnih ukrepov in procesnega prava, ki se zanje uporablja v okviru notranjega postopka, na drugi strani pa bi pomenila vir pravne negotovosti in bi lahko zapletla sistem izvajanja EPN ter s tem ogrozila uvedbo poenostavljenega in učinkovitega sistema sodelovanja med državami članicami v kazenskih zadevah.[32]

53. Dalje, v zvezi s tem je treba opozoriti, da je v uvodni izjavi 10 direktive 2014/41 navedeno, da je „[z]a odločanje o tem, kateri preiskovalni ukrep je treba uporabiti, […] najprimernejši odreditveni organ, ki pozna podrobnosti zadevne preiskave“.[33] Tako ni dvoma, da je v primeru, ko država članica pooblasti nepravosodni organ za delovanje kot preiskovalni organ, ta organ „najprimernejši“ v posebnem okviru notranje organizacije kazenskega postopka, saj bolje pozna različne elemente preiskave, kar mu omogoča, da sprejme preiskovalne ukrepe, ki so najprimernejši za namene te preiskave, in da se hitro odzove na različne procesne situacije, ki se lahko pojavijo. V tem primeru ni mogoče trditi, kot trdi družba WBS, da bi bilo sprejetje EPN veliko učinkovitejše ali enostavnejše, če bi preiskovalna sodnica kot odreditveni organ sama sprejela zadevni EPN v skladu s členom 2(c)(i) Direktive 2014/41. Če na primer zadevna stranka v državi izvršiteljici izpodbija EPN v zvezi z vsebinskimi razlogi za izdajo EPN, mora imeti

[29] Glej sodbo Staatsanwaltschaft Wien (točki 60 in 61).

[30] Glej sodbo Staatsanwaltschaft Wien (točka 62).

[31] Glej sodbo z dne 24. oktobra 2019, Gavanozov (C-324/17, EU:C:2019:892, točka 35). Glej tudi točko 25 teh sklepnih predlogov.

[32] Glej po analogiji sodbo Staatsanwaltschaft Graz (točki 43 in 45).

[33] Glej v tem smislu sodbo Spetsializirana prokuratura (točka 37).

nepravosodni organ, ki je pristojen za preiskavo, možnost, da prejme informacije o ugovoru, kar pa bo manj učinkovito, če to posredovanje poteka prek drugega organa, ki ne vodi preiskave.[34] Podobno, kadar izvajanje EPN povzroči izjemno visoke stroške za državo izdajateljico, vključno s kompleksnimi mnenji strokovnjakov, obsežnimi policijskimi akcijami ali dejavnostmi opazovanja v daljšem obdobju, lahko vprašanje stroškov postane predmet posvetovanj med državo izdajateljico in državo izvršiteljico. V okviru tovrstnih posvetovanj je nepravosodni organ, ki je pristojen za preiskavo, zagotovo v najboljšem položaju, da oceni koristnost ohranitve in obsega EPN, zlasti glede na napredek, dosežen v okviru preiskave.[35]

54. Nazadnje, v zvezi s tem je treba ugotoviti, da preiskovalni sodnik v nekaterih državah članicah nima osrednje vloge v preiskovalnem postopku, saj posreduje le občasno, zlasti pri odobritvi nekaterih preiskovalnih ukrepov, ki jih zahteva državno tožilstvo.[36] Zato naj bi sodišče razpolagalo s postopkovnim spisom le v času sprejetja svoje odločitve in naj bi bilo o preiskavi seznanjeno le v omejenem obsegu. To sodišče naj se namreč ne bi moglo seznaniti niti s področji preiskave, ki niso zajeta v njegovi odločitvi, niti z razvojem dogodkov po njenem sprejetju. Če bi se zahtevalo, da je to sodišče odreditveni organ, ki izda EPN, bi to povzročilo upočasnitev medsebojne pravne pomoči, zlasti v primeru zahteve izvršitvenega organa na podlagi člena 6(3), prvi stavek, Direktive 2014/41. Kot pravilno poudarja predložitveno sodišče, če bi se za „odreditveni organ“ štelo samo preiskovalno sodišče in če bi izvršitveni organ zahteval pojasnila na podlagi člena 6(3), prvi stavek, te direktive, bi moralo preiskovalno sodišče nepravosodni organ, ki vodi preiskavo, prositi za posredovanje spisa, poleg tega pa bi se moralo (ponovno) seznaniti s preiskavo in njenim potekom. Do zapletov bi lahko prišlo tudi v primerih, kot je obravnavana zadeva, v katerih preiskovalni ukrepi ne spadajo izključno v pristojnost sodišč in jih lahko sprejmejo drugi organi, tako da bi lahko izvršitveni organ, ki obravnava isto zadevo, prejel dva evropska preiskovalna naloga, ki bi ju izdala dva različna sogovornika.

Zgodovina nastanka Direktive 2014/41

55. Četrtič, jezikovno, kontekstualno in teleološko razlago potrjuje *zgodovina nastanka* Direktive 2014/41. Naj spomnim, da je Svet v okviru priprave osnutka zakonodajnega akta po prvotnem predlogu direktive, ki ga je predložilo sedem držav članic[37], ugotovil, da je več držav članic nasprotovalo določbi, s katero je bila uvedena obveznost priznavanja evropskih preiskovalnih nalogov, ki so jih izdali nepravosodni organi, vendar je bil „ob upoštevanju izbrane pravne podlage za ta predlog“, dosežen kompromis, ki temelji na uvedbi obveznega postopka potrditve v zvezi s skladnostjo EPN s pogoji za izdajo EPN, če je tega izdal pristojni organ, ki ni sodnik, tožilec ali preiskovalni sodnik[38]. Iz tega sledi, da je bila ta možnost sprejeta ob upoštevanju procesne avtonomije držav članic in raznolikosti nacionalnih sistemov ter zlasti dejstva, da v nekaterih državah članicah preiskovalnega postopka ne vodijo sodišča, temveč državno tožilstvo in upravni organi.[39]

[34] Glej v tem smislu uvodno izjavo 22 Direktive 2014/41.

[35] Glej v tem smislu uvodno izjavo 23 Direktive 2014/41.

[36] Glej zlasti Zvezno republiko Nemčijo in v nasprotju z drugimi pravnimi tradicijami, kot je Francija, kjer je za preiskavo na splošno odgovoren preiskovalni sodnik.

[37] Glej zlasti člen 2(a)(ii) Pobude Kraljevine Belgije, Republike Bolgarije, Republike Estonije, Kraljevine Španije, Republike Avstrije, Republike Slovenije in Kraljevine Švedske za Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta z dne … o [EPN] v kazenskih zadevah (UL 2010, C 165, str. 22).

[38] Glej poročilo Sveta o napredku z dne 26. novembra 2010 (16868/10 COPEN 266 EUROJUST 135 EJN 68 CODEC 1369), str. 5.

[39] Glej v zvezi s tem opombo 16 teh sklepnih predlogov in Bachmaier Winter, L. „Further Mutual Assistance: The European Investigation Order“, v Ambos, K. in Rackow, P. (ur.) *The Cambridge Companion to European Criminal Law*, Cambridge University Press, 2023, str. 292 in 293, ter Gogorza, A. „Décision d'enquête européenne – La relativité de la notion européenne d'autorité judiciaire“, Droit pénal – Lexis Nexis, št 2, 2021, str. 44.

56. Glede na vse zgoraj navedene razloge menim, da je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da člen 2(c)(ii) Direktive 2014/41 ne nasprotuje temu, da se nepravosodni organ, ki v skladu s svojim nacionalnim pravom sprejme posebne preiskovalne ukrepe, lahko opredeli kot „odreditveni organ“ EPN v smislu te določbe, tudi če bi bili za sprejetje takih preiskovalnih ukrepov v okviru notranjega postopka pristojni izključno pravosodni organi, če te preiskovalne ukrepe pred izdajo EPN potrdi pravosodni organ, ki je preveril, ali so izpolnjeni vsi pogoji za izdajo in pošiljanje, ki so določeni v tej direktivi.

Obseg sodbe Spetsializirana prokuratura

57. Četrtič in zadnjič, ugotavljam, da v nasprotju s tem, kar v bistvu trdita družba WBS in Komisija, te ugotovitve ni mogoče ovreči s sodbo Spetsializirana prokuratura, v kateri je Sodišče razsodilo, da je treba člen 2(c)(i) Direktive 2014/41 razlagati tako, da nasprotuje temu, da je za izdajo EPN za pridobitev podatkov o prometu in podatkov o lokaciji, povezanih s telekomunikacijami, pristojen državni tožilec, kadar je v podobnem nacionalnem primeru za sprejetje preiskovalnega ukrepa za dostop do takih podatkov pristojno izključno sodišče.

58. Najprej, kot pravilno navaja predložitveno sodišče, je bil v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, organ, ki je izdal EPN, „odreditveni organ“ v smislu člena 2(c)(i) Direktive 2014/41, in sicer bolgarsko državno tožilstvo, medtem ko je v obravnavani zadevi odreditveni organ „drug pristojni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) te direktive. To razlikovanje pomeni, da je področje uporabe načel, ki jih je navedlo Sodišče, zlasti v točkah 29 in 30 navedene sodbe, v katerih je Sodišče analiziralo besedilo člena 2(c)(i) navedene direktive, logično omejeno na pravosodne organe in da ta načela ni mogoče prenesti na nepravosodne organe. Povedano drugače, ta sodba zahteva „vzporednost“ v hierarhičnem smislu med organom, pristojnim za sprejetje EPN, in organom, pristojnim za sprejetje istih preiskovalnih ukrepov v nacionalnem postopku, vendar le, če sta oba organa pravosodna organa.

59. Dalje, tako kot predložitveno sodišče ugotavljam, da se ta zadeva razlikuje od zadeve, v kateri je bila izdana sodba Spetsializirana prokuratura, ker je zadevni preiskovalni ukrep, katerega sprejetje je v skladu z latvijskim pravom pridržano izključno sodiščem, pred njegovo izdajo odobrila preiskovalna sodnica, nato pa ga je potrdilo generalno državno tožilstvo te države članice, ki je menilo, da je ta nujen in sorazmeren. Nasprotno pa je v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Spetsializirana prokuratura, bolgarsko državno tožilstvo kot odreditveni organ v smislu člena 2(c)(i) Direktive 2014/41 izdalo štiri evropske preiskovalne naloge za zbiranje podatkov o prometu in podatkov o lokaciji, povezanih s telekomunikacijami, ne da bi predhodno zaprosilo za posredovanje bolgarskega sodišča, pri čemer bi lahko bolgarsko državno tožilstvo v podobnem nacionalnem primeru take ukrepe odredilo le z dovoljenjem takega sodišča. Zato ta okoliščina vodi do zaključka, da razlogi, ki jih je Sodišče navedlo v točkah od 32 do 38 te sodbe in ki so namenjeni analizi okvira in ciljev, ki jim sledi ta direktiva, niso niti uporabljivi niti upoštevni za obravnavano zadevo.

60. Namreč, najprej v zvezi s kontekstualno analizo, ki jo je Sodišče opravilo v točkah od 32 do 35 sodbe Spetsializirana prokuratura v zvezi s členom 6(1) Direktive 2014/41, je treba ugotoviti, kot je bilo storjeno v točkah od 44 do 48 teh sklepnih predlogov, da pogoji iz te določbe v obravnavani zadevi niso upoštevni. V obravnavani zadevi je namreč urad KNAB, ki je deloval kot „odgovorni organ za vodenje preiskovalnega postopka“, torej organ, pristojen za odreditev preiskovalnega ukrepa na podlagi nacionalnega prava, izpolnil obveznost preverjanja v zvezi z nujnostjo in sorazmernostjo tega ukrepa, ki je določena v členu 6(1)(a) te direktive, saj je pristojna preiskovalna sodnica v svojem sklepu pojasnila, da so hišne preiskave, ki jih je treba opraviti

v Berlinu, nujne in sorazmerne. Tako v nasprotju z zadevo, v kateri je bila izdana sodba Spetsializirana prokuratura, v obravnavani zadevi ni bilo treba izpolniti nobenih posebnih zahtev glede utemeljitve ukrepa s strani samega organa. Poleg tega je urad KNAB izdal zadevni EPN v okoliščinah, v katerih bi lahko bil preiskovalni ukrep odrejen tudi v podobnem notranjem primeru, saj je preiskovalna sodnica posredovala in odobrila preiskovalni ukrep pred izdajo tega EPN.

61. Dalje, upoštevna ne morejo biti niti spoznanja, ki izhajajo iz analize ciljev Direktive 2014/41 v točkah od 36 do 38 sodbe Spetsializirana prokuratura in na podlagi katerih je Sodišče v okviru razlage člena 2(c)(i) te direktive ugotovilo, da bi morebitno razlikovanje med organom, ki izda EPN, in organom, ki je pristojen za odreditev preiskovalnih ukrepov v okviru tega kazenskega postopka, lahko zapletlo sistem sodelovanja in s tem ogrozilo uvedbo poenostavljenega in učinkovitega sistema. Nasprotno, kot je bilo navedeno v točkah od 52 do 54 teh sklepnih predlogov, lahko v okviru razlage člena 2(c)(ii) navedene direktive zahteva, da mora biti organ, ki je izdal EPN, nujno organ, ki je pristojen za odreditev zadevnega preiskovalnega ukrepa na podlagi nacionalnega prava, povzroči zapletenost tega sistema sodelovanja, kadar je ta organ nepravosodni organ.

Predlog

62. Ob upoštevanju navedenega Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu, Nemčija), odgovori:

Člen 2(c)(ii) Direktive 2014/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah

je treba razlagati tako, da

ne nasprotuje temu, da se nepravosodni organ, ki v skladu s svojim nacionalnim pravom sprejme posebne preiskovalne ukrepe, lahko opredeli kot „odreditveni organ“ evropskega preiskovalnega naloga v smislu te določbe, tudi če bi bili za sprejetje takih preiskovalnih ukrepov v okviru notranjega postopka pristojni izključno pravosodni organi, če te preiskovalne ukrepe pred izdajo evropskega preiskovalnega naloga potrdi pravosodni organ, ki je preveril, ali so izpolnjeni vsi pogoji za izdajo in pošiljanje, ki so določeni v tej direktivi.